

KAMP YAŞANTISI VE ENGEL AKTİVİTELERİN KATILIMCILARIN ÖZ-ETKİLİLİK ALGILARINA ETKİSİ*

Güçlü ÖZEN¹

Şerife ÖZEN¹

Gül TIRYAKI SÖNMEZ²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı farklı yaşantı tecrübelerinin -kamp yaşantısı ve ip parkurları ile yapılan etkinlikler- öz-etkililik algısına etkisinin belirlenmesidir. Çalışmamıza 86 gönüllü katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 21,31±1,39 yıldır. Bu çalışma Ön-test-Son-test kontrol gruplu yarı deneme modelinde olup, veriler Öz-Etkililik-Yeterlik Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, yapılan kamp aktivitesi ve içeriğinin cinsiyet bağımsız değişkeni açısından bir fark yaratmadığı ($p>0,05$), ancak katılımcıların öz-etkililik algılarında anlamlı pozitif etkisinin olduğu ($p<0,05$) tespit edilmiştir.

Sonuç olarak kamp yaşantısı ve ip parkurları ile oluşturulan etkinlikler bütününe, katılımcıların öz-etkililik algılarını olumlu etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Açık alan eğitimleri, öz-etkililik, yaşantısal öğrenme

THE EFFECT OF DIFFERENT LIFE EXPERIENCES -CAMP LIFE AND THE HIGH AND LOW ROPE TRACKS ACTIVITIES - ON THE PERCEPTION OF SELF-EFFICACY

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the effect of different life experiences -camp life and the high and low rope tracks activities -on the perception of self-efficacy. 86 volunteers participated in the study. The average age of participants was 21.31 ± 1.39 years. This study was done as pretest-posttest control group with quasi-experimental model and the data were collected using Self-Effectiveness-Efficacy Scale. It was determined that the camp activity and the content of it had no significant effect on the independent variable of gender ($p>0.05$), but had a significant positive effect on the participants' self-efficacy perceptions ($p<0.05$).

As a result, it could be said that the whole camp life and activities created with rope trails have positive impact on perceptions of the participants' self-efficacy.

Keywords: Experiential learning, outdoor education, self-efficacy-sufficiency

* Bu çalışma 03.01.2012 tarih 2012-76 sayılı kararı ile Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir.

¹ Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. Yazışmadan sorumlu yazar: guclu1234@yahoo.com

² Lehman College, The City University of New York

GİRİŞ

Öz etkililik-yeterlilik (ÖEY) kavramı ilk kez Albert Bandura tarafından 1977 yılında, “Bilişsel Davranış Değişimi” kapsamında ileri sürülmüştür. Güçlü bir bireysel yeterlilik duygusunun daha sağlıklı olma, daha yüksek başarı ve daha yeterli sosyal bütünleşme ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Birey bir sonuca ulaşabileceğine inanıyorsa, daha etkin davranır ve yaşamının gidişini kendisi belirler. Bu “yapabilirim” inancı, bireyin içinde bulunduğu koşulları kontrol altına alma duygusunu yansıtır [1]. Bandura (1994)’ ya göre öz-yeterlik inancı, “bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinliği organize edip, başarılı olarak yapma kapasitesine duyduğu inanç” olarak ifade edilmektedir. Öz-yeterlik, yetenekler üzerindeki inanca dayanır ve amaçlara ulaşmak için belirli bir davranışı organize etmek ve onu gerçekleştirmek için gereklidir [2] ve bireyin olası durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiğine ilişkin inancı olarak tanımlanmıştır. Bu anlamda öz yeterlik inancı bireyin doğru ya da yanlış etkinlikler yapma davranışını etkileyerek bir sorun ile karşılaştığında sorunu çözmek için ne kadar çaba harcayacağı ve ne kadar ısrarcı olacağını da vurgulamaktadır [3].

Bireyin sağlıklı bir yetişkin olmasında, eğitim yıllarındaki yaşam deneyimlerinin önemli etkisi vardır. Birey sosyal gelişim süreci içinde çocukluktan itibaren çevresindeki kişileri ve olayları gözlemleyerek, hangi davranışların hangi sonuçları doğuracağı ve hangi sonuçların kendi davranışlarından kaynaklandığı konusunda oldukça tutarlı beklentiler geliştirmektedir [4]. Dolayısıyla eğitim süreci içerisinde bireylerin öz etkililiğinin geliştirilmesinin mümkün ve çok önemli olduğu düşünülmektedir.

Kişinin kendi yaşantılarından, deneyimlerinden öğrenmelerine ve bu öğrenmenin sonuçlarını güvenli bir şekilde değerlendirmeleri sonucu gelişmelerine dayanan eğitim sistematığına “yaşayarak öğrenme” adı verilir [5]. Bandura (1977), insanların, yaşamları boyunca edindikleri deneyimlere dayalı olarak, baş etme yeteneklerine ilişkin özel inançlar geliştirdiğini ve sahip oldukları öz-yeterlik inançları büyüdükçe davranış değişikliğinin de arttığını belirtmiştir [6]. Öğrenme etkinliğinin bir süreç olduğunu belirten Kolb, öğrenme ile bilgiyi birbirinden ayırmış, öğrenmeyi bir süreç olarak kabul edip bilgiyi ise, yaşantının dönüştürülmesi şeklinde tanımlayarak sürecin işlevsel olduğunu ve öğrenmenin yaşantıya dayalı olarak gerçekleştiğini belirtmektedir [5]. Bu alanda yapılan birçok çalışmada farklı yaşantı deneyimlerinin katılımcıların liderlik özelliklerini ortaya çıkarmada önemli fırsatlar yaratacağı, problem çözme, iletişim, güven, denetim odağı gibi sosyal örüntülerde olumlu gelişimlere yol açacağı belirtilmiştir [7]. Yaşayarak öğrenme metoduna dayanan doğa eğitimleri, uygulama yöntemlerindeki farklılıklardan dolayı terminolojide farklı terimlerle anılmaktadır. Ancak “doğa eğitimi” terimi bir şemsiye olarak düşünülürse bu farklı yöntemler şemsiyeyi ayakta tutan ve birbirine bağlayan telleri oluşturmaktadır. Tüm tellerin bağlı olduğu ana direk ise kamp eğitimi olarak adlandırılmaktadır [8]. Doğada eğitim süreci ve bu sürecin nasıl çalıştığı analiz edildiğinde, doğa ortamının ve bu özel ortamda yapılan eğitimin katılımcıları olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir. Bu çerçevede doğa eğitimi, katılımcıların hayat deneyimlerine hizmet etmekte ve böylece zorluklara karşı savaşıma, öz güven, dayanışma, problem çözme, karar verme, iletişim, motivasyon, empati gibi pek çok becerinin gerçek yaşama transferi söz konusu olabilmektedir [9]. Bu felsefi bakış açısından hareketle günümüzde geleneksel öğretmen-eğitmen odaklı öğrenme süreci yerine, öğrenci-katılımcı merkezli yaşayarak öğrenme süreci önem kazanmıştır. Yaşayarak öğrenme; deneyim, algı, biliş ve davranışın kombinesi olmalıdır. Birçok açık alan ve macera programı esasen doğal ortam içinde fiziksel zorluklara odaklansa bile yaşayarak öğrenme bütüncül (holistik) bir yöntemle tanımlanmıştır [10].

Bireylerin serbest zamanlarda katıldıkları etkinlikler, kendini ifade edebilme, yeteneklerini fark edebilme, yaratıcı potansiyelini kullanabilme, dil, zihin, sosyal, duygusal ve motor becerilerini geliştirebilme gibi kişisel gelişim adına önemli fırsatlar yaratmaktadır [11]. Dolayısı ile serbest zamanlarda yapılacak etkinlikler, gelişim sürecindeki bireyin gelecekteki yaşamını pozitif yönde etkileyecek yeterlilikler ile donatılması son derece önem kazanmaktadır. Bu çalışma kapsamında, kamp yaşantısı ve ip parkurları ile oluşturulan aktiviteler aracılığı ile katılımcıların öz-etkililik algılarında olumlu gelişime sağlanıp sağlanamayacağının belirlenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Bu araştırmada Ön test- Son test kontrol gruplu model kullanılmış olup veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın örnekleme çalışma evreni ile aynı olup çalışmamıza gönüllü katılan 86 (56 erkek ve 30 kadın) kişiden oluşmaktadır. Örnekleme grubu, farklı fakültelerde okuyan, profesyonel anlamda spor geçmişi olmayan ve rekreatif olarak Tırmanış Topluluğu faaliyetlerine katılmak amacı ile bir araya gelen grup içerisindeki gönüllülerden oluşturulmuştur. Araştırmamıza katılan öğrenci grubu rastgele yöntemle ikiye ayrılmış ve grubun yarısı kontrol grubu yapılmıştır. Deney grubu iki hafta sürecinde her hafta birer gün olmak üzere iki gün süren teorik bilgi alımından sonra bir hafta doğa içerisinde gerekli teknik malzeme ve eğitmen gözetimi sağlanarak kendi imkanları ile yaşamışlar ve bu zaman dilimi içerisinde kişisel gelişimlerine katkı sağlayacağı düşünölen alçak ve yüksek aktivitelere katılmışlardır. Bu aktiviteler alan yazında engel aktiviteleri olarak geçmekte ve değişik yüksekliklerde özel olarak kurulmuş yapıarda gerçekteşirilen fiziksel meydan okuma aktiviteleridir [7]. Bu aktiviteler kişisel farkındalık ve sınırlarımızı keşfedeceğimiz daha çok fiziksel meydan okumanın var olduğu düşünölen ancak zihinsel engellerimizi kırmamıza yardımcı olacak faaliyetlerdir. Bunlar heyecan duygusunun yüksek olması sebebiyle aktif katılımın son derece yüksek olduğu, uzun zaman sonra bile hatırlanan, çeşitli emniyet sistemlerini gerektiren (highrope) veya diğer katılımcıların destek yaparak yaralanma riskini ortadan kaldıracak (lowrope) türde etkinliklerdir [12]. Çalışmada katılımcılara katıldıkları tüm eğitimlerden önce ve sonra anket uygulanmış, ölçüm aracı olarak Öz-etkililik-yeterlik Ölçeği (The Self Efficacy Scale) kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizi SPSS 15 paket programı kullanılarak yapılmış ve yapılan etkinliklerin cinsiyet değişkeni ve toplam puanlar üzerindeki etkisinin belirlenmesi için varyanslar homojen olmadığı ve $n < 30$ olduğu için eşleşmiş gruplar arasında Wilcoxon, bağımsız gruplar arasında Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı

Çalışmada Sherer ve arkadaşları tarafından 1982 yılında geliştirilen, Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği 1999 yılında Gözümlü ve Aksayan tarafından yapılan Öz-etkililik-yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,81, test-tekrar test güvenilirliği 0,92 olarak bulunmuştur [13]. Bu çalışmada Ön-test Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,69 ve son test Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ise, 0,74 olarak bulunmuştur.

Öz-Etkililik-Yeterlik Ölçeği (ÖEYÖ), 5'li Likert tipi bir öz-değerlendirme ölçeğidir. 23 maddelik ölçekte, her bir madde için; "beni hiç tanımlamıyor (1)", "beni biraz tanımlıyor (2)", "kararsızım (3)", "beni iyi tanımlıyor (4)", "beni çok iyi tanımlıyor (5)" seçeneklerinden birisinin işaretlenmesi istenmektedir. Ölçeğin 2., 4., 5., 6., 7., 10., 11., 12., 14., 16., 17., 18., 20., 22. maddeleri ters yönde puanlanmakta ve böylece ölçekten en az 23, en fazla 115 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması, bireyin ÖEY algısının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Türkçe öz-etkililik-yeterlik ölçeğinin alt gruplarındaki madde dağılımının sayı olarak farklılık gösterdiğinden dolayı bazı maddeler (11. ve 19. maddeler) içinde buldukları faktörle çok iyi uyum

gösteremedikleri için yapılacak araştırmalarda alt boyutların ayrı ayrı kullanılması yerine toplam puan üzerinden değerlendirme yapılması önerilmektedir [13]. Bu sebeple çalışmamızda ayrı ayrı alt boyutlara bakılmak yerine ölçekten alınan toplam puan üzerinden yorumlama yapılmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya 56 (%63,7) erkek, 30 (%36,3) kadın olmak üzere toplam 86 kişi katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması $21,31 \pm 1,39$ yıldır. Çalışma kapsamında yapılan kamp etkinliği ve içeriğinde bulunan etkinliklerin katılımcıların öz-etkililik puanlarına etkisinin belirlenmesi için Wilcoxon testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 1’de verilmiştir. Buna göre deney grubunun her iki cinsiyet için Ön-test ve Son-test sonuçları arasında istatistiksel farklılık bulunmuştur ($P < 0,05$).

Tablo 1: Öz Etkililik-Yeterlilik Ölçeği deney grubu Wilcoxon testi sonuçları

Cinsiyet	n		AO±SS	Z
Erkek	28	Ön-test	94,60±6,81	-4,35*
		Son-test	97,59±7,74	
Kadın	15	Ön-test	95,60±6,81	-2,60*
		Son-test	100,33±6,79	
Toplam	43	Ön-test	94,79±6,68	-5,08*
		Son-test	98,07±7,60	

* $P < 0,05$

Çalışma kapsamında kontrol grubu olan katılımcıların öz-etkililik puanları ve iki ölçüm arasında geçen zamanın etkisinin belirlenmesi için Wilcoxon Testi yapılmış ve kontrol grubunun Ön-test ve Son-test sonuçları arasında hem erkek hem de kadın gruplarında istatistiksel yönden anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($P > 0,05$) (Tablo 2).

Tablo 2: Öz Etkililik-Yeterlilik Ölçeği kontrol grubu Wilcoxon testi sonuçları

Cinsiyet	n		AO±SS	Z
Erkek	28	Ön-test	92,43±4,81	-0,356
		Son-test	91,18±6,52	
Kadın	15	Ön-test	93,60±6,58	-0,332
		Son-test	93,33±6,48	
Toplam	43	Ön-test	93,01±7,85	-0,629
		Son-test	93,10±6,56	

* $P > 0,05$

Çalışma kapsamında yapılan etkinliklerin katılımcıların öz-etkililik puanlarına etkisinde, cinsiyet bağımsız değişkeninin etkisini belirlemek için Mann-Witney U testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3’te sunulmuştur. Buna göre her bir cinsiyet için Ön-test ve Son-test anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($P > 0,05$).

Tablo3: Cinsiyet farklılığı için Mann-Witney U testi sonuçları

	Cinsiyet	n	AO±SS	Z
Ön-test	Erkek	28	94,60±6,81	-0,49
	Kadın	15	95,60±6,81	
Son-test	Erkek	28	97,59±7,74	-1,12
	Kadın	15	100,33±6,79	

Tablo 3 incelendiğinde cinsiyete göre Ön-test, Son-test sonuçlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($P > 0,05$).

TARTIşMA

Deney grubu Ön-test ve Son-test sonuçları incelendiğinde deney grubu için hem erkekler hem de kadınlarda anlamlı fark ($P<0,05$) ortaya çıkmıştır. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde katılımcıların öz-etkililik-yeterlilik puanlarının arttığı gözlemlenmektedir. Yapılan kamp etkinliği ve içeriğinin katılımcıların öz-etkililik-yeterlilik algılarında olumlu etkisinin olduğu söylenebilir.

Kontrol grubu test sonuçları incelendiğinde hem erkeklerde hem kadınlarda ön test ve son test sonuçlarında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır. Bu sonuçlar neticesinde öz-etkililik-yeterlilik puanlarındaki artışın yapılan uygulamadan kaynaklandığı ifade edilebilir.

Yüksekokul öğrencilerinin katıldıkları bir çalışmada, ip aktiviteleri destekli macera eğitiminin öğrencilerin genel öz etkililik algılarında önemli bir yükseliş olduğu belirtilmiştir [14]. Yine benzer etkinlikler ile oluşturulmuş bir başka çalışmada da, macera eğitime katılan gönüllülerin öz etkililiklerinde anlamlı bir artış olduğu bildirilmektedir [15, 16].

Bir başka çalışma ise açık alan rekreatif etkinliklerinin, katılımcılara aktif katılım vasıtası ile hareketlilik, kendini daha iyi hissetme ve fiziksel yönden uygun olma gibi duygular yaşatmakla birlikte, zorluklarla mücadele etme azmi gibi gerçek yaşamda kullanabilecek yeterlilikler kazandırdığını belirtmektedir [17]. Sheard ve Golby (2006), kaya tırmanışı, kano, kamp yaşantısı, orientiring gibi açık alan etkinliklerine katılan bireylerin karakter özelliklerinde bir gelişim yaşandığını ve ayrıca bu eğitimler esnasında karşılaşılan güçlüklerle mücadele etmelerinin de onların kişilik yapılarına önemli katkı sağladığını vurgulamıştır [18]. Alışılmış çevrenin dışına çıkan ve bir haftalık süreyi algılanan zorlukları baş etmeye çalışarak geçiren grubun, bu çabalarını normal yaşantılarına transfer etmeleri, onların öz etkililik algılarında olumlu gelişmelere yol açtığı söylenebilir. Nitekim açık alan eğitimlerinde kazanılan tecrübeye bağlı oluşan meydan okuma, meydan okuma sonrası gelecek başarı ve direnç gösterme duygusunun öz-etkililiğe ve psikolojik olarak kişinin kendini daha iyi hissetmesine yol açacağı belirtilmiştir [19]. Farklı bir çalışmada yetişkin kadın grubunun sabit iplerle kurulu düzenek ile yapılan macera eğitiminde risk alma, öz-etkililik, etkili problem çözmeye becerilerinde olumlu değişimlerin olduğu bildirilmiştir [20].

Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, alçak ve yüksek ip aktivitelerinin yer aldığı kamp yaşantısının öğrencilerin liderlik becerilerinden, güven, risk alma, takım çalışması, problem çözmeye gibi becerilerde olumlu gelişmelerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır [21]. Yine iki gün süren maceraya dayalı yönetsel becerilerin gelişimine yönelik eğitim faaliyetine katılan 68 katılımcının öz-etkililik algılarına etkisinin incelediği çalışmada, yapılan yüksek aktivitelerin öz etkililik toplam puanlarında anlamlı artışa sebep olduğu belirtilmiştir. Burada yaşanan kamp etkinliği ve içerisinde bulunan yüksek ve alçak aktiviteler katılımcılara birer meydan okuma fırsatı sunmuş, bu sürecin sonunda katılımcılarda başarılı olma, zorluklarla mücadele etme, direnme, zorluğa karşı göğüs germe duygularına olumlu katkılar sağladığı ileri sürülmüştür [22]. Dolayısıyla tüm bu sürecin katılımcıların öz-etkililiğine olumlu katkı yapmış olduğu söylenebilir.

Literatür incelendiğinde cinsiyet üzerindeki tartışmalar iki alan da toplanmıştır. Birinci tip erken dönem çalışmalar kadınların açık alanda yalnız kadınlar veya karışık olarak tasarlanmış eğitimlerde edindikleri tecrübeleri açıklamak ve anlatmak üzerine yoğunlaşmıştır. İkinci tip çalışmalar ise cinsiyetin bir değişken olarak programın işleyişi ve program kazanımlarının üzerindeki etkisinin belirlenmesi yönünde olmuştur [23]. Alan yazın açık alan eğitimlerine katılan kadın ve erkeklerde olumlu etkinin benzer olduğunu belirtirken [24], kadınların güven aktivitelerine, erkeklerin ise güç ve hakimiyet aktivitelerine daha fazla değer verdiklerini bildirmektedir [25]. Katılımcıların cinsiyet farklılığından dolayı içsel algılamalarında bir fark olduğu öne sürülmüş ve erkek katılımcıların bir şeyi başardıklarında bunu yeteneklerine, kadın katılımcıların ise şans veya özel bir çabaya bağladıklarını

belirtmişlerdir. Bu durumun erkek ve kadın katılımcıların öz-etkililik açısından farklı seviyede olduklarını ve bunun sonucu olarak da kadınların daha çok ruhsal gelişim, erkeklerin ise macera arayışı içinde olduklarından kaynaklandığı öne sürülmüştür [26]. Açık alan etkinlikleri içerisinde yar alan görevler; ip parkuru veya insiyatif oyunları, fiziksel bir problem, engel, ulaşılabilecek bir amaç, kullanılacak kaynaklar, kısıtlamalar ve kurallar bütünüdür. Ancak etkinliklerin karakteristik özelliğine göre bazı parkurların maskülen bazılarının ise feminen yetenekler üzerine yoğunlaştığı vurgulanmıştır. Bazı etkinlikler üst vücut kuvveti, geniş vücut yapısı gerektirirken bazıları ise denge, küçük vücut yapısı, manuel beceriler gibi özelliklere ihtiyaç duyar [27]. Araştırmalar görev yapısının katılımcıların cinsiyet değişkenine göre kendilerine daha az güvenmeleri, örneğin kadınların fiziksel güç gerektiren aktivitelerde daha az güvende hissetmeleri [28], gibi etkileri olduğunu göstermiştir.

Yapılan başka bir çalışmada öğrencilerde cinsiyet farklılığının öz-etkililik düzeyine önemli bir etkisinin olmadığı belirtilmiştir [29]. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin öz-etkililik yeterlik düzeyinin değerlendirildiği bir çalışmada da benzer bir sonuç bulunmuştur. Bu sonuç, erkek ve kadınların aynı müfredat programları ve aynı öğretim elemanları tarafından eğitim almaları ile ilişkilendirilmiştir [30].

Öğrencilerin öz-etkililik-yeterlilik düzeyleri ile stresle başa çıkma stratejilerinin incelendiği bir çalışmada, erkek ve kadın öğrenciler arasında ÖEY puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmediği belirtilmiştir [31]. Açık alan eğitimleri ile ilgili alan yazında yapılan en geniş meta analiz çalışmasında, katılımcıların kazanımlarını diğer demografik faktörlerden ziyade ilerlemiş yaş seviyesinin etkilediği saptanmıştır [24]. Bir diğer meta analiz çalışmasında ise eğitim süresi uzunluğunun program çıktısı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu fakat cinsiyet, eğitim gibi değişkenlerin anlamlı fark yaratmadığı belirtilmektedir [32].

Çelebi ve Özen (2004), Özen ve Yalçın (2009) yaşantıya dayalı macera parkurları ile oluşturdukları eğitim içerisinde olumlu program çıktılarının ortaya çıkmasında cinsiyet değişkeninin anlamlı bir fark yaratmadığını ileri sürerek, katılımcıların benzer nitelikli eğitim düzeylerinde olmaları ve katıldıkları eğitim şartlarında ve uygulamasında cinsiyet farkı gözetilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir [21,22]. Bu çalışmada da kamp ve etkinliklerin karışık (kız-erkek) gruba göre dizayn edilmiş olması ve uygulayıcı öğretmenlerin cinsiyet farkı gözetmeksizin etkinlikleri uygulaması böyle bir sonucun çıkmasında etken olduğu ifade edilebilir.

SONUÇ

Kamp etkinliği ve etkinlik içerisinde uygulanan alçak ve yüksek aktivitelere katılan öğrencilerin öz etkililik puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir artış bulunmuştur.

Katılımcı öğrencilerin cinsiyet farklılığın, eğitimin etkinliği ve sonucu üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durum, eğitim içeriğinin cinsiyet açısından olumlu dizayn edildiğini göstermektedir.

Paasmore ve French (2001), serbest zamanın pozitif kullanımının artmasının kendini gerçekleştiren ve ruhen sağlıklı gençlerin gelişmesine katkıda bulunduğu belirtmektedir [33]. Dolayısı ile ders dışı zamanlarında benzer nitelikli faaliyetlerin öğrencilerin duyuşsal ve sosyal gelişimleri için uygulamaya sokularak yaygınlaştırılmasının olumlu bir etki yaratacağı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede formal eğitim içerisinde öğrencileri gerçek iş yaşamlarında karşılaşacakları zorluklara hazırlamak adına benzer etkinliklerin yaygınlaştırılması ve tüm öğrencilere katılabilecekleri fırsatların sunulması, kendi kendine yeten ve üreten bireylerin gelişimi için gerekli bir çaba olarak düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Otacıoğlu SG. M¼zik Öğretmenliği Okul Deneyimi I Uygulamalarına Katılan Öğretmen Adaylarının Öz Etkililik Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi. 2008; 32 (1): 163-170.
2. Yılmaz M, Köseoğlu P, Gerçek C, Soran H. Öğretmen öz-yeterlik inancı, bilim ve aklın aydınlığında eğitim, 2004; 5 (58): 50-54.
3. Alabay E. İlköğretim okulöncesi öğretmen adaylarının fen ile ilgili öz-yeterlilik inanç düzeylerinin incelenmesi. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006. oldweb.yeditepe.edu.tr/yeditepe/GetFile.aspx?aliaspath...doc
4. Yeşilyaprak B. Lise öğrencilerinin içsel ya da dışsal denetimli oluşlarını etkileyen etmenler. H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1988.
5. Kolb DA. Experiential learning: Experience as the source of learning and development. New Jersey, Prentice Hall, Inc. 1984.
6. Bandura A. Social learning theory. New York, General Learning Press. 1977.
7. Çelebi M. Doğa etkinliklerinin, liderlik becerilerinin ortaya çıkarılmasındaki rolü. AİBÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Bolu, 2002.
8. Bisson C. The outdoor education umbrella: A metaphoric model to conceptualize outdoor experiential learning models. In. Spawning New Ideas: A Cycle of Discovery. 1996.
9. Gass M. Adventure therapy: Therapeutic applications of adventure programming. USA, 1993.
10. Hopkins D, Putnam R. Personal growth through adventure. London, David Fulton. 1993.
11. Aytaç Ü. Çocukta hareket, oyun gelişimi ve öğretimi. Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Web-Ofset Tesisleri, Eskişehir, 2003; 3-11.
12. Moote GT, Wodarski JS. The acquisition of life skills through adventure-based activities and programs: A Review of the Literature Adolescence. (1997; 32(125): 143-167.
13. Gözüm S, Aksayan S. Öz-Etkililik yeterlilik ölçeğinin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği. Atatürk Üniversitesi HYO Dergisi. 1999; 2: 21-34.
14. Constantine M. The effects of ropes course experience on perceived self-efficacy: A study designed to examine the effects of an adventure program. The Pennsylvania Journal of health, Physical Education, Recreation and Dance. 1993; 52(2): 10.
15. Nyhus RA. The effect of adventure education over time on physical self-efficacy and task-specific self-efficacy of college students. Dissertation Abstracts International. 1993; 54(10A): 3699.
16. Nyhus RA, Npper-Owen G, Phillips DA. The effect of an adventure education experience on the physical self-efficacy of college students (Abstract). Research Quarterly for Exercise and Sport. 1996; 67.
17. Neill JT. 2007. Psychological aspects of outdoor education. Retrieved May 10 <http://wilderom.com/Psychologicat.htm>.
18. Sheard M, Golby J. Efficacy of an out-door education curriculum on selected aspects of positive psychological development. Journal of Experiential Education. 2006; 29(2): 87-209.
19. Bunting C. Outdoor adventure and health: supporting empirical data. In, Coalition for education in the outdoors fifth biennial research symposium proceedings. Symposium conducted at the meeting of the Education in the Outdoors Meeting, Bradford Woods, IN, 2000.
20. Silka L, Hart L. Building self-efficacy trough women-centered rope course experiences. Women & Therapy. 1994; 15(3-4): 111-128.

21. Çelebi M, Ozen G. University students and adventure education programmes: A study of meanings and experience of adventure training activities. In W. Krause (Ghair), *Outdoor and adventure education – developments and programmes*. Symposium conducted at the meeting of the International Conference on Leisure, Tourism & Sport-Education, Integration, Innovation, Gologne, German, 2004.
22. Özen G, Yalçın B. Macera eğitimi uygulamasının öz-etkililiğe etkisi. 5.Doğa Sporları ve Bilim Sempozyumu, Ankara, 2009.
23. Neill JT. Gender: How does it effect the outdoor education experience?. B. Sc. (Hons)A paper presented to the 10th National Outdoor Education Conference, Sydney, Australia, 1997.
24. Hatti J, Marsh HW, Neill JT, Richards GE. Adventure education and Outward Bound: Out-of-class experiences that make a lasting difference. *Review of Educational Research*. 1997; 67: 43-87.
25. Witman JP. Characteristics of adventure programs valued by adolescents in treatment. *Monograph on Youth in the 1990s*. 1995; 4: 127-135.
26. Kenzie M. How are Adventure Education Program Outcomes Achieved?: A review of the literature. *Australian Journal of Outdoor Education*. 2000; 5 (1): 19-28.
27. Irish A. Gender-specific effects of muting on outdoor ropes challenge participation. *The Journal of Experiential Education*. 2006; 29(2): 168-186.
28. Lirgg CD. Gender differences in self-confidence in physical activity: A meta-analysis of recent studies. *Journal of Sports and Exercise Psychology*. 1991; 8: 294-310.
29. Tiller D. Self- efficacy in college students. www.mwsc.edu/psychology/research/, 1995.
30. Yiğitbaş Ç, Yetkin A. Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin öz-etkililik-yeterlik düzeyinin değerlendirilmesi. *C.Ü., Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*. 2003; 7(1): 6-13.
31. Keskin GÜ, Orgun F. Öğrencilerin öz etkililik-yeterlilik düzeyleri ile başa çıkma stratejilerinin incelenmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry*. 2006; 7: 92-99.
32. Neill JT, Richards GE. Does outdoor education really work? A summary of recent meta-analyses. *Australian Journal of Outdoor Education*. 1998; 3: 2-9.
33. Passmore A, French D. Development and administration of a measure to assess adolescents' participation. *Adolescence*. 2001; 36(141): 67-75.